

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ

Методичні вказівки
до семінарських занять та самостійної роботи
для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право», освітньої програми
«Трудове право та правове забезпечення управлінської діяльності» денної
форми навчання освітнього ступеня «Бакалавр»

Обговорено і рекомендовано на
засіданні кафедри трудового права,
адміністративного права та процесу
Протокол № 2 від 30 вересня 2019 р.

Правові засади публічної служби в Україні. Методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право», освітньої програми «Трудове право та правове забезпечення управлінської діяльності» денної форми навчання освітнього ступеня «Бакалавр» / Укл.: Селецький О.В. – Чернігів: ЧНТУ. – 2019. – 30 с.

Укладач: Селецький Олександр Вікторович, канд. юрид. наук, доцент, доцент кафедри трудового права, адміністративного права та процесу

Відповідальний за випуск: Рудик Вікторія Анатоліївна, завідувач кафедри трудового права, адміністративного права та процесу, кандидат юридичних наук, доцент

Рецензент: Коломієць Наталія Володимирівна, доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри кримінального права та правосуддя Чернігівського національного технологічного університету

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ»	8
1.1 Розподіл обсягу годин з дисципліни за темами	8
1.2 Тематичний план навчальної дисципліни	9
2 МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	12
2.1 Плани семінарських занять.....	12
2.2 Перелік питань для самостійного вивчення.....	26
2.3 Термінологічний словник.....	28

ВСТУП

Запропоноване видання підготовлене для здобувачів вищої освіти Чернігівського національного технологічного університету спеціальності 081 «Право», освітньої програми «Трудове право та правове забезпечення управлінської діяльності» денної форми навчання освітнього ступеня «Бакалавр» у відповідності до програми навчальної дисципліни «Правові засади публічної служби в Україні» та має на меті сформуванню у здобувачів вищої освіти систему знань щодо поняття, принципів, структури та організаційно-правових основ діяльності публічної служби в Україні, закріпити та конкретизувати в них інтерес до конкретних напрямів публічної служби, допомогти їм з'ясувати свою майбутню роль у виконанні завдань, які ставить суспільство та держава перед юристами-професіоналами.

Основне завдання вивчення навчальної дисципліни «Правові засади публічної служби в Україні» полягає у тому, щоб ознайомити здобувачів вищої освіти з діючою системою публічної служби в Україні, а також з основними положеннями нормативно-правових актів, які є фундаментом її функціонування.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- поняття, принципи та структуру публічної служби;
- організаційно-правові засади державної служби як фундаментальної ланки публічної служби;
- організаційно-правові засади діяльності спеціалізованої публічної служби;
- організаційно-правові засади діяльності мілітаризованої публічної служби;

уміти:

- з високим розумінням об'єктивної необхідності додержання законності як режиму соціально-політичного життя застосовувати свої знання у юридичній практиці;
- тлумачити та застосовувати чинне адміністративне законодавство у сфері публічної служби;
- правильно використовувати в практичній діяльності методи публічного управління;
- готувати проекти актів публічного адміністрування та приймати управлінські, юрисдикційні та інші рішення;
- здійснювати функції щодо забезпечення законності в публічному адмініструванні.

Дане навчально-методичне видання може використовуватись як для проведення семінарських занять, так і для самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

У кінці кожної теми семінарського заняття розміщено перелік законодавчих актів та спеціальної літератури, необхідної для підготовки до семінарських занять.

Семінарські заняття проводяться з метою:

- засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу;
- закріплення здобувачем вищої освіти знань, формування вмінь та навичок;
- поглиблення знань здобувача вищої освіти з важливих і складних тем навчального плану;
- вироблення навичок виступати перед аудиторією та вміння вести дискусії тощо.

Семінарське заняття — форма навчального заняття, за якої викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких здобувачі вищої освіти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів).

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені здобувачам вищої освіти реферати, їх виступи, активність у дискусії, уміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться до відповідного журналу.

Отримані здобувачем вищої освіти оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Семінарські заняття можуть проводитись у таких формах:

- запитань та відповідей здобувачів вищої освіти;
- коментованого читання нормативно-правового акта у сфері публічної служби;
- дискусій, конференцій, вирішення проблемних завдань, тестів, імітаційно-ігрових завдань прес-конференцій, наукових та практичних семінарів за спеціалізацією.

При підготовці до семінарського заняття, крім вивчення навчального матеріалу за підручником та конспектом лекцій, слід проаналізувати зміст рекомендованих нормативно-правових актів. Важливо ознайомитись з практикою застосування чинного законодавства про публічну службу.

Готуючись до семінарського заняття, необхідно з'ясувати та осмислити зміст кожного питання теми семінарського заняття, основні (ключові) поняття, терміни, категорії й сформулювати власні висновки та пропозиції щодо шляхів правового розгляду публічно-службових відносин за темою семінарського заняття. Такі висновки здобувач вищої освіти зможе зробити за умови аналізу рекомендованих для опрацювання наукових праць — монографій, наукових статей, інших публікацій у часописах, наукових збірниках, юридичних журналах та газетах.

На семінарському занятті здобувачі вищої освіти мають навчитися правильно застосовувати норми чинного законодавства України у сфері публічної служби.

Слід врахувати, що самостійний аналіз здобувачем вищої освіти нормативно-правових актів, навчальної літератури, матеріалів юридичної преси — один з видів навчальної роботи здобувачів вищої освіти, що забезпечує глибоке засвоєння навчального матеріалу з дисципліни.

Вивчаючи питання теми семінарського заняття, необхідно намагатися узагальнити здобуті з різних джерел відомості, фактичні дані та зробити власні висновки щодо правового регулювання питань, які обговорюються на семінарському занятті.

На семінарському занятті потрібно вчитися формулювати, обґрунтовувати та аргументувати власну точку зору щодо положень нормативно-правових актів, практики застосування чинного законодавства, тенденцій його розвитку та удосконалення. Потрібно висловлювати власне ставлення до положень, які розглядаються у правничій літературі авторами щодо практики застосування та удосконалення чинного законодавства.

При виступі на семінарському занятті навчальний матеріал слід викладати логічно, послідовно, грамотно, чітко, дотримуючись вимог ораторського мистецтва. Рекомендується розробляти структурно-логічні схеми до тем семінарського заняття.

Підготовка здобувача вищої освіти до семінарського заняття розвиває творчі здібності здобувача вищої освіти, на семінарському занятті формується вміння слухати інших здобувачів вищої освіти, аргументовано висловлювати власну точку зору; при цьому розвивається логічне та правниче мислення здобувача вищої освіти та комунікативні здібності, що досить важливо для фахівця з правознавства.

Матеріали, які напрацьовані здобувачем вищої освіти при підготовці до семінарського заняття, можуть бути ним використані при підготовці до екзамену, написанні контрольної роботи, а також при підготовці доповідей і повідомлень на засіданнях студентських наукових гуртків, на студентських науково-практичних конференціях.

При оцінюванні виступів здобувачів вищої освіти враховується:

- уміння користуватись нормами Конституції України, законів та підзаконних нормативно-правових актів у сфері публічної служби;
- уміння аналізувати зміст правових документів, з'ясувати для себе та роз'яснити іншим зміст норм чинного законодавства, застосовувати на практиці його норми;
- уміння аргументовано висловлювати власну думку, користуватись правничою літературою, складати тези, готувати короткі відповіді, доповіді з проблем правового регулювання публічно-службових відносин;
- уміння правильно користуватись термінологією з дисципліни;
- практичні навички роботи з правничим матеріалом та навички щодо розробки правничих документів;
- використання знань, отриманих при вивченні правничих та соціально-економічних дисциплін, з різних джерел (навчальної, наукової, художньої літератури, матеріалів газет, журналів, радіо, телебачення);

- уміння аналізувати явища оточуючого життя і застосовувати правничі знання для оцінки фактів, що мають юридичне значення;
- уміння консультувати з питань публічно-службових правовідносин;
- уміння узагальнювати практику застосування чинного законодавства про публічну службу;
- навички щодо надання практичної допомоги структурним підрозділам та громадським організаціям з практичних питань застосування норм законодавства про публічну службу;

Самостійна робота здобувачів вищої освіти – це процес активного, цілеспрямованого набуття здобувачем вищої освіти нових для нього знань і умінь без безпосередньої участі викладачів. Самостійна робота повинна бути конкретною за своєю спрямованістю і супроводжуватися ефективним контролем і оцінкою її результатів. Самостійна робота здобувача вищої освіти – невід’ємна частина навчальної роботи здобувача вищої освіти з вивчення дисципліни «Правові засади публічної служби в Україні». Вона є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від аудиторних навчальних занять. Мета самостійної роботи здобувачів вищої освіти: набуття додаткових знань, перевірка отриманих знань на практиці, вироблення фахових та дослідницьких вмінь та навичок.

Самостійна робота здобувача вищої освіти з дисципліни «Правові засади публічної служби в Україні» включає:

- поглиблене вивчення питань з кожної теми, враховуючи і ті, що виносяться на обговорення на семінарському занятті;
- пошук та аналіз додаткової рекомендованої літератури для підготовки до семінарських занять;
- аналіз поточного законодавства України у сфері публічної служби без допомоги викладача та формування навичок його застосування в обґрунтуванні рішення практичних завдань;
- огляд та опрацювання опублікованих наукових статей у сфері публічно-службових відносин;
- систематизація вивченого матеріалу перед екзаменом.

1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ»

1.1 Розподіл обсягу годин з диципліни за темами

Таблиця 1.1 – Розподіл тем з дисципліни

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин для денної форми навчання									
		Всього		У тому числі							
				Лек.		Прак.		Лаб.		Сам.роб.	
1		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Змістовий модуль 1. Теоретико-правові засади публічної служби											
1	Поняття та правова природа публічної служби	17		2		2					13
2	Види публічної служби. Групи публічних службовців	17		2		2					13
Р зом за змістовим модулем 1		34		4		4					26
Змістовий модуль 2. Організаційно-правові засади державної служби як фундаментальної ланки публічної служби											
3	Вступ на державну службу. Правовий статус державного службовця	17		2		2					13
4	Проходження державної служби	19		4		2					13
5	Дисциплінарна та матеріальна відповідальність державних службовців. Припинення державної служби	17		2		2					13
Разом за змістовим модулем 2		53		8		6					39
Змістовий модуль 3. Публічна спеціалізована та мілітаризована служби											
6	Організаційно-правові засади спеціалізованої публічної служби	17		2		2					13
7	Організаційно-правові засади мілітаризованої публічної служби	16		2		2					12
Разом за змістовим модулем 3		33		4		4					25
Усього годин на дисципліну		120		16		14					90

1.2 Тематичний план навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові засади публічної служби

Тема 1. Поняття та правова природа публічної служби

Історичні аспекти становлення публічної служби в Україні. Поняття, сутність та ознаки публічної служби. Місце публічної служби в системі сучасного адміністративного права. Співвідношення понять “публічна служба”, “державна служба”, “цивільна служба”, “муніципальна служба” та “мілітаризована служба”. Цілі, завдання та функції публічної служби. Принципи публічної служби, їх правове закріплення. Джерела правового регулювання публічної служби. Публічна служба в зарубіжних країнах: досвід для України. Органи публічної служби.

Сучасні моделі публічної служби. Основні риси відкритої та закритої моделі публічної служби. Особливості моделі організації публічної служби в Україні.

Тема 2. Види публічної служби. Групи публічних службовців

Система публічної служби (державна служба, служба в органах місцевого самоврядування), загальна характеристика її основних видів. Діяльність на державних політичних посадах як різновид публічної служби. Державна служба в Україні як фундаментальна ланка публічної служби. Особливості державної служби як різновиду суспільно корисної діяльності. Спеціалізована державна служба та її характеристика. Військова служба як різновид публічної служби. Служба на посаді судді. Служба в органах місцевого самоврядування.

Поняття та види публічних службовців. Посади публічної служби, їх класифікація. Категорії посад публічної служби. Поняття «посадової особи» і «службової особи». Відмінність посад публічної служби від політичних посад.

Змістовий модуль 2. Організаційно-правові засади державної служби як фундаментальної ланки публічної служби

Тема 3. Вступ на державну службу. Правовий статус державного службовця

Право на державну службу. Вимоги до осіб, які претендують на вступ на державну службу. Вступ на державну службу. Порядок проведення конкурсу на зайняття вакантної посади державної служби. Документи для участі у конкурсі. Порядок визначення відповідності кандидатів умовам конкурсу. Правовий статус конкурсної комісії. Оформлення та оприлюднення результатів конкурсу. Відкладене право другого за результатами конкурсу кандидата на зайняття вакантної посади державної служби. Повторний конкурс. Порядок призначення на посаду державної служби. Обмеження щодо призначення на посаду. Акт про призначення на посаду. Строкове призначення. Випробування на державній службі. Присяга державного службовця. Особова справа державного службовця.

Поняття правового статусу державного службовця. Основні права державного службовця. Основні обов'язки державного службовця. Підпорядкування державного службовця та виконання наказу (розпорядження), доручення. Політична неупередженість державних службовців. Захист права на державну службу.

Тема 4. Проходження державної служби

Основні стадії проходження державної служби. Ранги державних службовців. Просування державного службовця по службі. Переведення державних службовців. Службове відрядження. Зміна істотних умов державної служби. Оцінювання результатів службової діяльності. Стаж державної служби. Правила внутрішнього службового розпорядку державного органу. Підвищення рівня професійної компетентності державних службовців. Індивідуальна програма підвищення рівня професійної компетентності державного службовця.

Оплата праці державних службовців. Групи оплати праці та схема посадових окладів державних службовців. Надбавки, доплати та премії. Заохочення державних службовців. Соціально-побутове забезпечення державних службовців. Створення належних умов для виконання посадових обов'язків.

Робочий час і час відпочинку державного службовця. Щорічні основні відпустки державних службовців. Щорічні додаткові та інші відпустки державних службовців. Порядок і умови надання щорічних відпусток. Відкликання державних службовців із щорічних відпусток.

Тема 5. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність державних службовців. Припинення державної служби

Забезпечення службової дисципліни. Обов'язки державного службовця щодо додержання службової дисципліни. Обов'язки керівника державної служби щодо забезпечення службової дисципліни.

Загальні засади дисциплінарної відповідальності державного службовця. Підстави для притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності. Види дисциплінарних стягнень та загальні умови їх застосування. Обставини, що пом'якшують або обтяжують дисциплінарну відповідальність. Суб'єкти, уповноважені ініціювати дисциплінарні провадження та застосовувати дисциплінарні стягнення. Дисциплінарна комісія з розгляду дисциплінарних справ та її повноваження. Загальні збори (конференція) державних службовців державного органу. Проведення службового розслідування. Відсторонення державного службовця від виконання посадових обов'язків. Дисциплінарна справа. Гарантії прав державних службовців під час застосування дисциплінарного стягнення. Пояснення державного службовця. Право на ознайомлення з матеріалами дисциплінарної справи. Рішення про накладення дисциплінарного стягнення чи

закриття дисциплінарного провадження. Оскарження рішення про накладення дисциплінарного стягнення. Зняття дисциплінарного стягнення.

Основи матеріальної відповідальності державних службовців. Обов'язок відшкодування шкоди. Порядок відшкодування шкоди.

Підстави для припинення державної служби. Припинення державної служби у разі втрати державним службовцем права на державну службу або його обмеження. Припинення державної служби у зв'язку із закінченням строку призначення на посаду державної служби. Припинення державної служби за ініціативою державного службовця або за угодою сторін. Припинення державної служби за ініціативою суб'єкта призначення. Припинення державної служби у зв'язку з обставинами, що склалися незалежно від волі сторін. Передача справ і майна.

Змістовий модуль 3. Публічна спеціалізована та мілітаризована служби

Тема 6. Організаційно-правові засади спеціалізованої публічної служби

Організаційно-правові засади депутатської, президентської та урядової служби. Служба в апараті Верховної Ради України, Апараті Президента України та Секретаріаті Кабінету Міністрів України, в апараті Ради Національної Безпеки і оборони України, Рахунковій палаті України, Антимонопольних органах, Центральній виборчій комісії, Національному Банку України.

Служба в органах фіскальної служби України, в органах прокуратури. Суддівська служба. Державна виконавча служба. Служба в органах місцевого самоврядування.

Тема 7. Організаційно-правові засади мілітаризованої публічної служби

Поняття, принципи та завдання служби у Збройних силах України. Правовий статус військовослужбовців. Режим військової служби.

Невійськова (альтернативна) служба.

Військова служба правопорядку.

Служба у Національній гвардії.

Прикордонна служба України.

Служба в органах внутрішніх справ та органах Служби безпеки України.

2 МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

2.1 Плани семінарських занять

Семінарське заняття № 1 на тему: Поняття та сутність публічної служби в Україні

План заняття

1. Поняття, сутність та ознаки публічної служби.
2. Цілі, завдання та функції публічної служби.
3. Принципи публічної служби.
4. Джерела правового регулювання публічної служби.

Реферати

1. Історичні аспекти становлення публічної служби в Україні.
2. Публічна служба в зарубіжних країнах: досвід для України.
3. Професіоналізм як один з основних принципів публічної служби.
4. Сучасні проблеми правового регулювання публічної служби.

Нормативні акти та рекомендована література

1. Конституція України // ВВР України. — 1996. — № 30. -Ст. 141.
2. Кодекс законів про працю України // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1971. — додаток до № 50. — ст. 375.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Введений в дію Постановою Верховної Ради Української РСР від 07 грудня 1984 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР — 1984. — додаток до № 51. — Ст. 1122.
4. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII // Відомості Верховної Ради України. — 2016. — № 4. — Ст. 43.
5. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII // Відомості Верховної Ради України. — 2016. — № 31. — Ст. 545.
6. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 р. № 158 // Офіційний вісник України. — 2016. — № 74. — Ст. 2493.
7. Малиновський В. Публічна служба в Україні. Підручник / В. Малиновський. — К : Кондор. — 2018. — 312 с.
8. Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади — Х. : Право, 2005. — 304 с.
9. С.В. Ківалов, Л.Р.Біла-Тіунова Публічна служба в Україні. Підручник.- Одеса:Фенікс,2009. — 688с.
10. Лазор О. Д., Лазор О. Л. Державна служба в Україні: навч. посіб. — К. : Дакор, 2009. — 560 с.

11. Малиновський В. Я. Державна служба: теорія і практика : навчальний посібник / В. Я. Малиновський. – К. : Атіка, 2003. – 160 с.
12. Черноног Є. С. Державна служба: історія, теорія і практика : навч. посіб. / Є. С. Черноног. – К. : Знання, 2008. – 458 с.
13. Іншин М. І. Державна служба як сфера регулювання трудового права / М. І. Іншин // Форум права. – 2011. – № 3. – С. 303–308.
14. Клемпарський М. М. Уточнення сучасної концепції державної служби в Україні як різновиду трудової діяльності / М. М. Клемпарський // Публічне право. – 2012. – № 4 (8). – С. 218–226.
15. Андрушко А. В. Виникнення трудових правовідносин з державними службовцями : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.05 «Трудове право; право соціального забезпечення» / А. В. Андрушко. – К., 2003. – 20 с.
16. Процевський В. Правове регулювання трудових відносин державних службовців: деякі проблеми / В. Процевський // Право України. – 2004. – № 12. – С. 96–101.

Семінарське заняття № 2
на тему: Види публічної служби. Групи публічних службовців

План заняття

1. Види публічної служби та публічних службовців.
2. Загальна характеристика основних видів публічної служби:
 - а) діяльність на державних політичних посадах як різновид публічної служби;
 - б) державна служба та державні службовці;
 - в) військова служба як різновид публічної служби;
 - г) державна служба в органах прокуратури та апараті судів;
 - д) служба в органах місцевого самоврядування.

Реферати

1. Розмежування посад державних політичних діячів та державних службовців.
2. Реформи у сфері державного управління: досвід країн-членів НАТО.
3. Кадрове забезпечення органів місцевого самоврядування.
4. Державна служба як форма безпосереднього народовладдя.

Нормативні акти та рекомендована література

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. — № 30. – ст. 141.
2. Кодекс законів про працю України // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – додаток до № 50. – ст. 375.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Введений в дію Постановою Верховної Ради Української РСР від 07 грудня 1984 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР – 1984. – додаток до № 51. – Ст. 1122.
4. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII // Відомості Верховної Ради України. — 2016. — № 4. – Ст. 43.
5. Про військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25.03.1992 р. № 2232-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 27. – Ст. 385.
6. Малиновський В. Публічна служба в Україні. Підручник / В. Малиновський. – К : Кондор. – 2018. – 312 с.
7. Цуркан М. Визначення поняття та сутності державної служби // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2009. – № 1. – С. 10-15.
8. Лукаш С. С. Адаптація інституту державної служби в Україні до міжнародних та європейських стандартів / С. С. Лукаш // Трудове право України в контексті європейської інтеграції : матеріали науково-практичної конференції ; м. Харків, 25-27 травня 2006 р. / за ред. В. С. Венедіктова. – Х. : Українська асоціація фахівців трудового права, Харківський національний університет внутрішніх справ, 2006. – С. 25–29.

9. Організаційно-правові засади управління державною службою в Україні : наук.-практ. посіб. / В. С. Венедіктов, М. І. Іншин, О. М. Ключев та ін. – Х. : Вид-во Харківського нац. ун-ту внутр. справ, 2006. – 268 с.

10. Державне управління: теорія і практика / за заг. ред. В.Б. Авер'янова. – К. : Юрінком Інтер, 1998 – 432 с.

11. Лазор О. Я. Правовий статус публічних службовців / О. Я. Лазор, О. В. Хорошенюк // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президенті України / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2010. – Вип. 22. – С. 118–125.

12. Білинська М. М. Кадрова політика і державна служба : конспект лекцій / М. М. Білинська, О. Л. Євмешкіна, І. Г. Сурай. – К. : НАДУ, 2012. – 72 с.

13. Неумивайченко Н. М. Гарантії щодо реалізації трудових прав державних службовців / Н. М. Неумивайченко // Трудове право України в контексті європейської інтеграції : матеріали наук.-практ. конф. ; м. Харків, 25–27 травня 2006 р. / за ред. проф. В. С. Венедіктова. – Х. : Українська асоціація фахівців трудового права, Харківський національний університет внутрішніх справ, 2006. – С. 131–135.

14. Адміністративне право України : підручник / Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, О. В. Дьяченко та ін. ; за ред. Ю. П. Битяка. – К. : Юрінком Інтер, 2007. – 544 с.

Семінарське заняття № 3
на тему: Вступ на державну службу. Правовий статус державного службовця

План заняття

1. Право на державну службу та вимоги до осіб, які претендують на вступ на державну службу.
2. Порядок проведення конкурсу на зайняття вакантної посади державної служби.
3. Призначення на посаду державної служби.
4. Випробування на державній службі.
5. Присяга державного службовця.
6. Правовий статус державного службовця:
 - а) основні права державного службовця;
 - б) основні обов'язки державного службовця;
 - в) підпорядкування державного службовця та виконання наказу (розпорядження), доручення;
 - г) політична неупередженість державних службовців;
 - д) захист права на державну службу.

Реферати

1. Вимоги, що висувуються до сучасного державного службовця.
2. Оцінка ділових якостей кандидатів при конкурсному відборі на державну службу.
3. Дотримання державним службовцем вимог володіння державною мовою під час виконання службових обов'язків.
4. Особливості укладення трудового договору (контракту) з державним службовцем.
5. Фактичний склад як підстава виникнення трудових правовідносин на державній службі.
6. Процедурні аспекти конкурсного відбору на державній службі.
7. Державна служба як адміністративно-правовий інститут.

Нормативні акти та рекомендована література

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. — № 30. – ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Введений в дію Постановою Верховної Ради Української РСР від 07 грудня 1984 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР – 1984. – додаток до № 51. – Ст. 1122.
3. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII // Відомості Верховної Ради України. — 2016. — № 4. – Ст. 43.
4. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 27. – Ст. 382.

5. Малиновський В. Публічна служба в Україні. Підручник / В. Малиновський. – К : Кондор. – 2018. – 312 с.
6. Петришин А. В. Государственная служба: историко-теоретические предпосылки, сравнительно-правовой и логико-понятийный анализ: [моногр.] / А. В. Петришин. – Харьков: Факт, 1998. – 168 с.
7. С.В.Ківалов, Л.Р.Біла –Тіунова Публічна служба в Україні. Підручник.-Одеса:Фенікс,2009.-688с.
8. Мельник К. Ю. До питання вдосконалення державної служби / К. Ю. Мельник // Актуальні проблеми юридичної науки на шляху сучасної розбудови держави і суспільства : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції ; м. Суми, 5–7 червня 2014 р. / [за ред. проф. В. С. Венедіктова, проф. А. М. Куліша]. – Суми : Сумський державний університет, 2014. – С. 49–50.
9. Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади : монографія / Ю. П.Битяк. – Х. : Право, 2005. – 304 с.
- 10.Ельцова С. Е. Структурно-функциональный анализ служебной карьеры / С. Е. Ельцова // Научные ведомости БГУ. – 1999. – № 2. – С. 83–87.
11. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник : у двох томах. Том 1. Загальна частина / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова). – К. : Юридична думка, 2004. – 584 с.
- 12.Оболенський О. Ю. Державна служба : підручник / О. Ю. Оболенський. – К. : КНЕУ, 2006. – 472 с.
- 13.Дубенко С. Д. Державна служба і державні службовці в Україні : навч.-метод. посіб. / С. Д. Дубенко ; за заг. ред. Н. Р. Нижник. – К. : Ін Юре,1999. – 244 с.

Семінарське заняття № 4 **на тему: Проходження державної служби**

План заняття

1. Просування державного службовця по службі. Переведення державних службовців.
2. Службове відрядження.
3. Зміна істотних умов державної служби.
4. Оцінювання результатів службової діяльності.
5. Стаж державної служби.
6. Оплата праці державних службовців, заохочення і соціальні гарантії.
7. Робочий час і час відпочинку державних службовців.

Реферати

1. Перспективи вдосконалення законодавства про державну службу.
2. Правовий аналіз понять «посадова особа» та «службова особа».
3. Морально-етичні заходи запобігання і протидії корупції у сфері державної служби.
4. Матеріальний чинник мотивації як спосіб підвищення ефективності діяльності державних службовців в Україні.
5. Сутність і характеристики конструктивного, нейтрального і деструктивного потенціалів особистості державного службовця.
6. Підвищення правосвідомості державних службовців як складова реформування державної служби в Україні.
7. Підготовка кваліфікаційного державного службовця в процесі оволодіння культурою ділового мовлення.
8. Проблеми етичної поведінки на державній службі.
9. Освіта як засіб інтелектуалізації праці державних службовців.
10. Формування навичок інноваційної поведінки державних службовців в процесі підвищення кваліфікації.
11. Підвищення кваліфікації як фактор кар'єрного зростання державних службовців.

Нормативні акти та рекомендована література

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. — № 30. – ст. 141.
2. Кодекс законів про працю України // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – додаток до № 50. – ст. 375.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Введений в дію Постановою Верховної Ради Української РСР від 07 грудня 1984 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР – 1984. – додаток до № 51. – Ст. 1122.
3. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII // Відомості Верховної Ради України. — 2016. — № 4. – Ст. 43.

4. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 р. № 2493-III // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 33. — Ст. 175.
5. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні / За ред. В. В. Кравченка, М. О. Баймуратова, О. В. Батанова. — К. : Атіка, 2007. — 864 с.
6. Корж І. Добір кандидатів на державну службу: порівняльний аналіз // Право України. — 2007. — № 4. — С. 84-89.
7. Курс адміністративного права України /підручник В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, В.Д. Сущенко та ін...-2-ге вид., перероб. і допов..-К.: Юринком Інтер, 2013.-872с.
8. Лазор О. Д., Лазор О. Л. Державна служба в Україні: навч. посіб. — К. : Дакор, 2009. — 560 с.
9. Цуркан М. Визначення поняття та сутності державної служби // Вісник Вищого адміністративного суду України. — 2009. — № 1. — С. 10-15.
10. Клемпарский Н. Н. Особенности возникновения служебно-трудовых правоотношений при участии государственных служащих / Н. Н. Клемпарский // Бизнес. Образование. Право. — 2013. — № 1 (22). — С. 31–34.
11. Андрушко А. В. Укладення трудового договору (контракту) при вступі громадян на державну службу / А. В. Андрушко // Вісник Хмельницького ін-ту регіон. управління та права. — Хмельницький, 2002. — № 1. — С. 72–80.
12. Малиновський В. Публічна служба в Україні. Підручник / В. Малиновський. — К : Кондор. — 2018. — 312 с.

Семінарське заняття № 5
на тему: Дисциплінарна та матеріальна відповідальність державних
службовців. Припинення державної служби

План заняття

1. Поняття та сутність службової дисципліни.
2. Загальні засади дисциплінарної відповідальності державного службовця та підстави для її притягнення.
3. Види дисциплінарних стягнень та загальні умови їх застосування. Зняття дисциплінарного стягнення.
4. Обставини, що пом'якшують або обтяжують дисциплінарну відповідальність.
5. Проведення службового розслідування. Відсторонення державного службовця від виконання посадових обов'язків.
6. Формування дисциплінарної справи.
7. Матеріальна відповідальність державних службовців.
8. Припинення державної служби.

Реферати

1. Дисциплінарний проступок як підстава дисциплінарної відповідальності державних службовців.
2. Принципи дисциплінарної відповідальності державних службовців.
3. Особливості звільнення державних службовців.
4. Відповідальність державних службовців як механізм підвищення довіри населення до дій органів державної влади.

Нормативні акти та рекомендована література

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. — № 30. – ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Введений в дію Постановою Верховної Ради Української РСР від 07 грудня 1984 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР – 1984. – додаток до № 51. – Ст. 1122.
3. Про біженців Закон України від 21 червня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001 р. – 2001. – № 47. – Ст. 250.
4. Про військовий обов'язок і військову службу від 25 березня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – Ст. 385.
5. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII // Відомості Верховної Ради України. — 2016. — № 4. – Ст. 43.
6. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 27. – Ст. 382.
7. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII // Відомості Верховної Ради України. — 2016. — № 31. – Ст. 545.
8. Про дипломатичну службу: Закон України від 20 вересня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 5. – Ст. 29.

9. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7 червня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 33. – Ст. 175.

10. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 р. № 158 // Офіційний вісник України. – 2016. — № 74. – Ст. 2493.

11. Авер'янов В. Б., Дерезь В. А., Ославський М. І., Писаренко Г. М., Пухтецька А. А. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького / В. Б. Авер'янов (заг.ред.). – К. : Юстиніан, 2007. – 288с.

12. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні / За ред. В. В. Кравченка, М. О. Баймуратова, О. В. Батанова. – К. : Атіка, 2007. – 864 с.

13. Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади – Х. : Право, 2005. – 304 с.

14. Громадські організації та органи державного управління: питання взаємовідносин / Н. Р. Нижник (заг.ред.) – Хмельницький : ХУУП, 2007. – 236 с.

15. С.В.Ківалов, Л.Р.Біла –Тіунова Публічна служба в Україні. Підручник.-Одеса:Фенікс,2009.-688с.

16. Кодекс України про адміністративні правопорушення: науково-практичний коментар / Р. А. Калюжний, А. Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін.; – 2-ге вид. – К. : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 655 с.

17. Корж І. Добір кандидатів на державну службу: порівняльний аналіз // Право України. – 2007. – № 4. – С. 84-89.

18. Курс адміністративного права України /підручник В.К. Колпаков,О.В.Кузьменко,І.Д.Пастух,В.Д.Сущенко та ін...-2-ге вид.,переробі допов..-К.: Юринком Інтер,2013.-872с.

19. Малиновський В. Публічна служба в Україні. Підручник / В. Малиновський. – К : Кондор. – 2018. – 312 с.

Семінарське заняття № 6
на тему: Організаційно-правові засади спеціалізованої публічної служби

План заняття

1. Особливості проходження дипломатичної служби.
2. Служба в органах фіскальної служби України.
3. Служба в органах прокуратури. Суддівська служба.
4. Державна виконавча служба.
5. Служба в органах місцевого самоврядування.

Реферати

1. Особливості проходження служби прокурорсько-слідчими працівниками.
2. Ротація кадрів на дипломатичній службі: переваги та недоліки.
3. Дисциплінарне провадження щодо судді.
4. Проходження служби в органах місцевого самоврядування та шляхи вдосконалення системи оцінювання якості їх діяльності.
5. Правотворчість як правова норма діяльності органів місцевого самоврядування.

Нормативні акти та рекомендована література

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. — № 30. – ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Введений в дію Постановою Верховної Ради Української РСР від 07 грудня 1984 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР – 1984. – додаток до № 51. – Ст. 1122.
3. Про біженців Закон України від 21 червня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001 р. – 2001. – № 47. – Ст. 250.
4. Про військовий обов'язок і військову службу від 25 березня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – Ст. 385.
5. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII // Відомості Верховної Ради України. — 2016. — № 4. – Ст. 43.
6. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 27. – Ст. 382.
7. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII // Відомості Верховної Ради України. — 2016. — № 31. – Ст. 545.
8. Про дипломатичну службу: Закон України від 20 вересня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 5. – Ст. 29.
9. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7 червня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 33. – Ст. 175.
10. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : Наказ Національного

агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 р. № 158 // Офіційний вісник України. – 2016. — № 74. – Ст. 2493.

11. Лазор О. Д., Лазор О. Л. Державна служба в Україні: навч. посіб. – К. : Дакор, 2009. – 560 с.

12. Петрова І. П., Мулявка Д. Г. Нормативно-правове регулювання організації і діяльності міліції України / Національна академія держ. податкової служби України. – Ірпінь : Національна академія ДПС України, 2006. – 176 с.

13. Приватне життя і поліція. (Концептуальні підходи. Теорія та практика) / Нац. академія вн. справ України; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Ін-т законодавства при ВРУ; Ун-т сучасних знань; Авт. кол.: Ю. І. Римаренко, Ю. С. Шемшученко, Т. Вюртербергер та ін.; Відп. редактор Ю. І. Римаренко. – К. : КНТ, 2006. – 780 с.

14. Пухтецька А. А. Європейські принципи адміністративного права та європейський адміністративний простір: Наук.-інформ. вид. / НАН України; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. – К., 2007. – 88с. – Бібліогр.: 154 с.

15. Школик А. М. Порівняльне адміністративне право. – Львів: ЗУКЦ, 2007. – 308 с.

16. Цуркан М. Визначення поняття та сутності державної служби // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2009. –№ 1. – С. 10-15.

17. Ярмачі Х. П. Адміністративно-наглядова діяльність міліції в Україні / Одеський юридичний ін. – О. : Юридична література, 2006. – 336 с.

18. Малиновський В. Публічна служба в Україні. Підручник / В. Малиновський. – К : Кондор. – 2018. – 312 с.

Семінарське заняття № 7
на тему: Організаційно-правові засади мілітаризованої публічної служби

План заняття

1. Поняття, принципи та завдання служби у Збройних силах України.
2. Правовий статус військовослужбовців.
3. Невійськова (альтернативна) служба.
4. Військова служба правопорядку.
5. Служба у Національній гвардії.
6. Прикордонна служба України.
7. Служба в органах внутрішніх справ та органах Служби безпеки України.

Реферати

1. Особливості проходження військової служби.
2. Правовий статус працівників поліції.
3. Особливості проходження невійськової (альтернативної) служби.

Нормативні акти та рекомендована література

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. — № 30. – ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Введений в дію Постановою Верховної Ради Української РСР від 07 грудня 1984 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР – 1984. – додаток до № 51. – Ст. 1122.
3. Про біженців Закон України від 21 червня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001 р. – 2001. – № 47. – Ст. 250.
4. Про військовий обов'язок і військову службу від 25 березня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – Ст. 385.
5. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII // Відомості Верховної Ради України. — 2016. — № 4. – Ст. 43.
6. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 27. – Ст. 382.
7. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII // Відомості Верховної Ради України. — 2016. — № 31. – Ст. 545.
8. Про дипломатичну службу: Закон України від 20 вересня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 5. – Ст. 29.
9. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7 червня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 33. – Ст. 175.
10. Авер'янов В. Б., Дерещ В. А., Ославський М. І., Писаренко Г. М., Пухтецька А. А. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького / В. Б. Авер'янов (заг.ред.). – К. : Юстиніан, 2007. – 288с.

11. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні / За ред. В. В. Кравченка, М. О. Баймуратова, О. В. Батанова. – К. : Атіка, 2007. – 864 с.

12. Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади – Х. : Право, 2005. – 304 с.

13. Громадські організації та органи державного управління: питання взаємовідносин / Н. Р. Нижник (заг.ред.) – Хмельницький : ХУУП, 2007. – 236 с.

14. С.В.Ківалов, Л.Р.Біла –Тіунова Публічна служба в Україні. Підручник.-Одеса:Фенікс,2009.-688с.

15. Кодекс України про адміністративні правопорушення: науково-практичний коментар / Р. А. Калюжний, А. Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін.; – 2-ге вид. – К. : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 655 с.

16. Корж І. Добір кандидатів на державну службу: порівняльний аналіз // Право України. – 2007. – № 4. – С. 84-89.

17. Курс адміністративного права України /підручник В.К. Колпаков,О.В.Кузьменко,І.Д.Пастух,В.Д.Сущенко та ін...-2-ге вид.,перероб.і допов..-К.: Юринком Інтер,2013.-872с.

18. Малиновський В. Публічна служба в Україні. Підручник / В. Малиновський. – К : Кондор. – 2018. – 312 с.

2.2 Перелік питань для самостійного вивчення

1. Історичні аспекти становлення публічної служби в Україні.
2. Публічна служба в зарубіжних країнах: досвід для України.
3. Професіоналізм як один з основних принципів публічної служби.
4. Сучасні проблеми правового регулювання публічної служби.
5. Розмежування посад державних політичних діячів та державних службовців.
6. Реформи у сфері державного управління: досвід країн-членів НАТО.
7. Кадрове забезпечення органів місцевого самоврядування.
8. Державна служба як форма безпосереднього народовладдя.
9. Вимоги, що висувуються до сучасного державного службовця.
10. Оцінка ділових якостей кандидатів при конкурсному відборі на державну службу.
11. Дотримання державним службовцем вимог володіння державною мовою під час виконання службових обов'язків.
12. Особливості укладення трудового договору (контракту) з державним службовцем.
13. Фактичний склад як підстава виникнення трудових правовідносин на державній службі.
14. Процедурні аспекти конкурсного відбору на державній службі.
15. Державна служба як адміністративно-правовий інститут.
16. Перспективи вдосконалення законодавства про державну службу.
17. Правовий аналіз понять «посадова особа» та «службова особа».
18. Морально-етичні заходи запобігання і протидії корупції у сфері державної служби.
19. Матеріальний чинник мотивації як спосіб підвищення ефективності діяльності державних службовців в Україні.
20. Сутність і характеристики конструктивного, нейтрального і деструктивного потенціалів особистості державного службовця.
21. Підвищення правосвідомості державних службовців як складова реформування державної служби в Україні.
22. Підготовка кваліфікаційного державного службовця в процесі оволодіння культурою ділового мовлення.
23. Проблеми етичної поведінки на державній службі.
24. Освіта як засіб інтелектуалізації праці державних службовців.
25. Формування навичок інноваційної поведінки державних службовців в процесі підвищення кваліфікації.
26. Підвищення кваліфікації як фактор кар'єрного зростання державних службовців.
27. Дисциплінарний проступок як підстава дисциплінарної відповідальності державних службовців.
28. Принципи дисциплінарної відповідальності державних службовців.
29. Особливості звільнення державних службовців.

30. Відповідальність державних службовців як механізм підвищення довіри населення до дій органів державної влади.

31. Особливості проходження служби прокурорсько-слідчими працівниками.

32. Ротація кадрів на дипломатичній службі: переваги та недоліки.

33. Дисциплінарне провадження щодо судді.

34. Проходження служби в органах місцевого самоврядування та шляхи вдосконалення системи оцінювання якості їх діяльності.

35. Правотворчість як правова норма діяльності органів місцевого самоврядування.

36. Особливості проходження військової служби.

37. Правовий статус працівників поліції.

38. Особливості проходження невійськової (альтернативної) служби.

2.3 Термінологічний словник

1. Публічна служба — діяльність на державних політичних посадах, професійна діяльність суддів, прокурорів, військова служба, альтернативна (невійськова) служба, дипломатична служба, інша державна служба, служба в органах влади Автономної Республіки Крим, органах місцевого самоврядування;

2. Державна служба — це публічна, професійна, політично неупереджена діяльність із практичного виконання завдань і функцій держави, зокрема щодо: 1) аналізу державної політики на загальнодержавному, галузевому і регіональному рівнях та підготовки пропозицій стосовно її формування, у тому числі розроблення та проведення експертизи проектів програм, концепцій, стратегій, проектів законів та інших нормативно-правових актів, проектів міжнародних договорів; 2) забезпечення реалізації державної політики, виконання загальнодержавних, галузевих і регіональних програм, виконання законів та інших нормативно-правових актів; 3) забезпечення надання доступних і якісних адміністративних послуг; 4) здійснення державного нагляду та контролю за дотриманням законодавства; 5) управління державними фінансовими ресурсами, майном та контролю за їх використанням; 6) управління персоналом державних органів; 7) реалізації інших повноважень державного органу, визначених законодавством;

3. Державний службовець — це громадянин України, який займає посаду державної служби в органі державної влади, іншому державному органі, його апараті (секретаріаті) (далі — державний орган), одержує заробітну плату за рахунок коштів державного бюджету та здійснює встановлені для цієї посади повноваження, безпосередньо пов'язані з виконанням завдань і функцій такого державного органу, а також дотримується принципів державної служби.

4. Безпосередній керівник — найближчий керівник, якому прямо підпорядкований державний службовець;

5. Державна мова — українська мова, якій Конституцією України надано статус мови офіційного спілкування посадових осіб державних органів та органів місцевого самоврядування під час виконання посадових обов'язків, а також мови діловодства і документації цих органів та посадових осіб;

6. Керівник державної служби в державному органі — посадова особа, яка займає вищу посаду державної служби в державному органі, до посадових обов'язків якої належить здійснення повноважень з питань державної служби та організації роботи інших працівників у цьому органі;

7. Посада державної служби — визначена структурою і штатним розписом первинна структурна одиниця державного органу з установленими відповідно до законодавства посадовими обов'язками у межах службових повноважень;

8. Професійна компетентність — здатність особи в межах визначених за посадою повноважень застосовувати спеціальні знання, уміння та навички, виявляти відповідні моральні та ділові якості для належного виконання

встановлених завдань і обов'язків, навчання, професійного та особистісного розвитку;

9. Рівнозначна посада — посада державної служби, що належить до однієї групи оплати праці з урахуванням юрисдикції державного органу;

10. Суб'єкт призначення — державний орган або посадова особа, яким відповідно до законодавства надано повноваження від імені держави призначати на відповідну посаду державної служби в державному органі та звільняти з такої посади;

11. Функції з обслуговування — діяльність працівників державного органу, яка не передбачає здійснення повноважень, безпосередньо пов'язаних з виконанням завдань і функцій, визначених частиною першою статті 1 Закону України «Про державну службу»;

12. Професійне навчання — набуття та вдосконалення професійних знань, умінь та навичок, що забезпечує відповідний рівень професійної кваліфікації державного службовця для його професійної діяльності;

13. Службова дисципліна — неухильне додержання Присяги державного службовця, сумлінне виконання службових обов'язків та правил внутрішнього службового розпорядку;

14. Дипломатична служба України — це професійна діяльність громадян України, спрямована на практичну реалізацію зовнішньої політики України, захист національних інтересів України у сфері міжнародних відносин, а також прав та інтересів громадян і юридичних осіб України за кордоном;

15. Дипломатичний працівник — державний службовець, який виконує дипломатичні або консульські функції в Україні чи за кордоном та має відповідний дипломатичний ранг;

16. Адміністративно-технічний працівник — державний службовець, який здійснює адміністративно-технічне обслуговування системи органів дипломатичної служби;

17. Працівники дипломатичної служби — дипломатичні працівники та адміністративно-технічні працівники системи органів дипломатичної служби;

18. Закордонні дипломатичні установи України — дипломатичні представництва та консульські установи України в інших державах, представництва при міжнародних організаціях;

19. Довготермінове відрядження — перебування працівників дипломатичної служби за принципом ротації в закордонних дипломатичних установах України у строки, передбачені Законом України «Про дипломатичну службу»;

20. Ротація працівників дипломатичної служби — планове заміщення працівників дипломатичної служби у закордонних дипломатичних установах України в порядку, визначеному Міністерством закордонних справ України;

21. Служба в органах місцевого самоврядування — це професійна, на постійній основі діяльність громадян України, які займають посади в органах місцевого самоврядування, що спрямована на реалізацію територіальною

громадою свого права на місцеве самоврядування та окремих повноважень органів виконавчої влади, наданих законом;

22. Військова служба — державна служба особливого характеру, яка полягає у професійній діяльності придатних до неї за станом здоров'я і віком громадян України, іноземців та осіб без громадянства, пов'язаній із обороною України, її незалежності та територіальної цілісності;

23. Альтернативна служба — служба, яка запроваджується замість проходження строкової військової служби і має на меті виконання обов'язку перед суспільством;

24. Збройні Сили України – військове формування, на яке відповідно до Конституції України покладаються оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності.

25. Народний депутат України — обраний відповідно до Закону України "Про вибори народних депутатів України" представник Українського народу у Верховній Раді України і уповноважений ним протягом строку депутатських повноважень здійснювати повноваження, передбачені Конституцією України та законами України.

26. Служба безпеки України — державний орган спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України.

27. Національна поліція України — центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

28. Державна фіскальна служба України — центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів і який реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску.